

УДК 658.152 (045)

Руденко В.В.,
аспірант
ДВНЗ “Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана”

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ РЕАЛЬНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Постановка проблеми. Орієнтири розвитку ринкової економіки в Україні потребують підвищеної уваги до здійснення реальних інвестицій як одного з найважливіших напрямків розширеного відтворення основних фондів, що забезпечує гнучкість й істотне підвищення ефективності виробничо-фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Адже, інвестиції у реальні активи є найефективнішим інструментом забезпечення високих темпів розвитку і диверсифікації підприємств у відповідності з обраною ними економічною стратегією.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема управління реальними інвестиціями підприємств присвячена велика кількість робіт зарубіжних та вітчизняних вчених-економістів: Т. Бень, К. Балдина, В. Бочарова, А. Вострокнутової, Г. Джурабаєвої, А. Івасенко, С. Ібрагімова, А. Ізмайлова, Н. Лахметкіної, В. Максимової, Г. Маховікової, та ін. Водночас слід зазначити, що комплексний підхід управління інвестиціями у реальні активи у відповідності до стратегії розвитку підприємств недостатньо розроблений в теоретичному і практичному відношеннях. Подальші наукові дослідження вимагають вирішення саме цих питань шляхом розроблення теоретичних та обґрунтування методичних положень і практичних рекомендацій, які б дозволили розробити та удосконалити механізм управління інвестуванням процесів відтворення основних засобів на підприємствах.

Постановка завдання. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних та методичних положень і практичних рекомендацій, які дозволять розробити та удосконалити механізм управління реальними інвестиціями суб'єктів господарювання та забезпечити його функціонування на підприємствах харчової промисловості Вінницької області в умовах конкурентного середовища та інноваційного розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зважаючи на велике значення реального інвестування у забезпеченні діяльності суб'єктів господарювання, важливим є здійснення ефективного управління реальними інвестиціями на мікрорівні. Лише володіючи правилами та стандартними процедурами розробки та реалізації інвестиційних проектів господарюючі суб'єкти можуть досягнути успіхів в своєму розвитку.

Ми вважаємо, що управління реальними інвестиціями підприємств являється сукупністю управлінських рішень, а також способів, методів та прийомів їх реалізації, що забезпечують планування, організацію, координацію і контроль за ефективною реалізацією інвестиційних проектів. Вирішуючи дане завдання керівництво підприємств має враховувати особливості та умови здійснення конкретних інвестиційних проектів.

Слід наголосити, що при управлінні реальними інвестиціями суб'єктів господарювання необхідно враховувати наступні їх особливості:

- 1) їх здійснення супроводжується значними матеріальними та грошовими витратами;
- 2) віддача від реального інвестування може бути отримана на протязі декількох років у майбутньому;
- 3) в прогнозі результатів здійснення реальних інвестицій обов'язково присутні елементи ризику та невизначеності;
- 4) інвестування коштів у основні фонди безпосередньо пов'язане з підвищенням можливості підприємств досягти своїх тактичних та стратегічних цілей.

Управління інвестиціями у реальні активи – процес досить тривалий як перехід від ідеї до готового продукту у вигляді інвестиційного циклу, що складається з окремих етапів. Однак, сучасні вітчизняні та зарубіжні науковці універсального підходу до виділення основних етапів управління реальними інвестиціями на мікро рівні до цих пір не винайшли.

Тому, ми вважаємо за доцільне, запропонувати власний механізм управління інвестиціями підприємств у реальні активи, що включає чотири основні етапи, а саме:

I. Передінвестиційний етап: збір та аналіз необхідної інформації для реалізації інвестиційних проектів; аналіз альтернативних варіантів та вибір конкретних інвестиційних проектів; пошук інвестиційних можливостей та вибір джерел фінансування інвестиційних проектів; розробка техніко-економічного обґрунтування конкретних інвестиційних проектів та складання їх бізнес-планів; об'єднання окремих інвестиційних проектів в єдину інвестиційну програму.

II. Інвестиційний етап: створення юридичної, фінансової та організаційної основи реалізації інвестиційних проектів; розробка проектно-кошторисної документації; будівництво чи придбання основних фондів, здійснення його монтажу і пусконаладжувальних робіт; виробничий маркетинг щодо підготовки ринку до нової продукції; підбір і навчання персоналу; введення основних фондів у експлуатацію.

III. Операційний етап: моніторинг реалізації проекту; прийняття коригуючих рішень; контроль здійснення інвестиційних проектів; оцінка ефективності інвестиційних проектів.

IV. Ліквідаційний етап: досягнення або недосягнення проектом заданих результатів; припинення фінансування інвестиційного проекту; визначення залишкової вартості основних фондів; реалізація чи консервування основних фондів, що вибули; ліквідація в разі необхідності наслідків реалізації інвестиційних проектів; проведення пост-аудиту інвестиційних проектів з метою накопичення досвіду економічного обґрунтування проектів.

Для прийняття рішень щодо здійснення реального інвестування ключовим являється передінвестиційний період. Важливо врахувати комплексність і варіативність дослідження, що впливає на високий рівень обґрунтованості, в результаті чого сама ідея втілюється в детально розроблений інвестиційний проект, готовий для подальшої реалізації.

Першою стадією передінвестиційного етапу є проведення аналізу, комплексність, високий ступінь достовірності та надійності якого є основою прийняття рішень щодо розробки та реалізації інвестиційних проектів. Комплексність аналізу передбачає наявність певних критеріїв та факторів, що підлягають оцінці, а саме: наявність сприятливих умов для реалізації інвестиційних проектів; наявність інвестиційних ресурсів та умов їх мобілізації; тенденції та перспективи ринкової кон'юнктури; очікуваний дохід (прибуток) та/або інший ефект від вкладення капіталу; вплив інвестиційних ризиків.

На цій стадії визначається характер інвестування – вимушений чи добровільний. Якщо на підприємствах спостерігається високий рівень зношеності основних фондів (коефіцієнт зносу $> 0,5$), то для підтримки виробництва на визначеному рівні виникає необхідність здійснення реального інвестування. Якщо ж рівень зношеності основних фондів є незначним (коефіцієнт зносу $< 0,5$), то потреба реалізації реальних інвестицій обумовлена бажанням підвищити ефективність діяльності господарюючого суб'єкта.

Так, частина підприємств харчової промисловості Вінницької області змушена здійснювати реальні інвестиції, якщо в майбутньому бажає утримувати обсяги виробництва на попередньому рівні. Рівень зношеності основних фондів харчових підприємств Вінниччини відображений у табл.1.

За даними табл. 1 видно, що лише у ДП "Тростянецький спиртзавод" середнє значення коефіцієнту зносу у 2005-2009 роках становило 0,675 і мало стабільну тенденцію до зростання. Дане підприємство в найближчі роки має вживати заходів щодо реалізації реальних інвестиційних проектів, інакше через високу зношеність основних фондів буде зменшувати обсяги виробництва та отримувати менші доходи (прибутки). Товариствами, яку в останні роки через активізацію реального інвестування практично оновили всі основні фонди є ТОВ "Зерносвіт" (середнє значення коефіцієнта зносу – 0,156) та ВАТ "Вінніфрут" (середнє значення коефіцієнта зносу – 0,186). Ці суб'єкти господарювання можуть реалізовувати інвестиційні проекти лише з метою розширення обсягів виробництва продукції.

Друга стадія передінвестиційного етапу реалізації реальних інвестицій передбачає аналіз альтернативних варіантів, що полягає у оцінці різноманітних технологічних та конструкторських рішень, їх відповідності вітчизняному законодавству та вибір найкращих з точки зору доходності, безпеки та надійності інвестиційних проектів для подальшої розробки та реалізації. Проекти, які є нерентабельними, фізично нездійсненними або не відповідають

стратегічним цілям розвитку підприємств повинні бути відкинуті раніше, ніж будуть витрачені кошти на їх подальше формулювання і фінансову оцінку.

Таблиця 1

**Коефіцієнт зносу основних фондів підприємств харчової промисловості
Вінницької області у 2005-2009 роках**

№ з/п	Підприємство	Роки					Темп приросту, %		Середнє значення
		2005	2006	2007	2008	2009	2009/05	2009/08	
1	ТОВ "Тулчинм'ясо"	0,103	0,187	0,252	0,249	0,379	268,0	52,2	0,234
2	ПАТ "Козятинський м'ясокомбінат"	0,359	0,351	0,285	0,186	0,186	-48,2	0,0	0,273
3	ТОВ "Бріз-Т"	0,169	0,27	0,2	0,178	0,214	26,6	20,2	0,206
4	ВАТ "Вінніфрут"	0,146	0,153	0,143	0,217	0,27	84,9	24,4	0,186
5	ВАТ "Могилів-Подільський консервний завод"	0,391	0,36	0,358	0,38	0,357	-8,7	-6,1	0,369
6	ВАТ "Чернівецький олійно-жировий комбінат"	0,47	0,502	0,114	0,189	0,243	-48,3	28,6	0,304
7	ВАТ "Вінницький олійно-жировий комбінат"	0,315	0,367	0,595	0,535	0,039	-87,6	-92,7	0,370
8	ВАТ "Літинський молочний завод"	0,307	0,401	0,46	0,504	0,547	78,2	8,5	0,444
9	ПАТ "Бершадьмолоко"	0,45	0,416	0,385	0,387	0,413	-8,2	6,7	0,410
10	ТОВ "Зерносвіт"	0,196	0,046	0,135	0,198	0,203	3,6	2,5	0,156
11	ЗАТ "Вінниця-Млин"	0,287	0,348	0,292	0,374	0,361	25,8	-3,5	0,332
12	ТОВ "Калинівський комбікормовий завод"	0,564	0,473	0,433	0,373	0,407	-27,8	9,1	0,450
13	ВАТ "Ладжинхліб"	0,486	0,4	0,454	0,115	0,215	-55,8	87,0	0,334
14	ВАТ "Тулчинський хлібокомбінат"	0,294	0,316	0,303	0,355	0,371	26,2	4,5	0,328
15	ЗАТ "Турбів-цукор"	0,422	0,291	0,353	0,414	0,557	32,0	34,5	0,407
16	ЗАТ "Торговий дім "Соколівський цукор"	0,212	0,334	0,425	0,403	0,333	57,1	-17,4	0,341
17	ПАТ "Вінницька кондитерська фабрика"	0,38	0,466	0,241	0,251	0,268	-29,5	6,8	0,321
18	ДП "Тростянецький спиртзавод"	0,62	0,656	0,679	0,7	0,718	15,8	2,6	0,675
19	ЗАТ "Бершадський пивокомбінат"	0,46	0,451	0,271	0,315	0,386	-16,1	22,5	0,377
20	ПАТ "МКЗМВ "Регіна"	0,551	0,217	0,333	0,414	0,481	-12,7	16,2	0,399

На третій стадії передінвестиційного етапу здійснення реального інвестування відбувається пошук необхідного обсягу інвестиційних ресурсів для виконання проектів в повному обсязі та в установлені строки. Успішна реалізація інвестиційного проекту залежить від ефективної організації їх фінансування, що включає низку етапів: визначення необхідного обсягу інвестиційних ресурсів; попередній пошук ресурсів, розробка інвестиційної політики їх залучення; розробка оперативних фінансових планів; підписання контрактів з інвесторами [1, с.74]. В якості методів фінансування інвестиційних проектів можуть розглядатися: самофінансування, тобто здійснення інвестування тільки за рахунок власних коштів; акціонування, а також інші форми пайового фінансування; кредитне фінансування (інвестиційні кредити банків, випуск облігацій); лізинг; бюджетне фінансування; змішане фінансування на основі різних комбінацій розглянутих способів; проектне фінансування.

У світовій та вітчизняній практиці основним джерелом фінансування інвестицій у реальні активи підприємств є власні інвестиційні ресурси. З точки зору розвитку виробництва використання власних джерел для фінансування реальних інвестицій є найефективнішим, адже в цьому випадку підприємства не повинні частину отриманого прибутку спрямовувати на обслуговування боргів. Тому, із загальної суми наявного капіталу все буде використано на інвестування, в той час як у випадку використання позикових інвестиційних ресурсів частина коштів піде на оплату банківських послуг. Крім того, не зв'язані умовами наданих кредитів, суб'єкти господарювання можуть інвестувати власні ресурси в довгострокові проекти та дослідження, забезпечуючи свій розвиток у майбутньому та укріплюючи свої позиції на ринку [2, с.310-311].

Значною є частка власних джерел, зокрема амортизаційних відрахувань у обсягах реальних інвестицій харчових підприємств Вінницького регіону, що відображено у табл.2.

Як свідчать дані табл.2, впродовж 2005-2009 років на підприємствах харчової промисловості Вінницької області більше третини обсягів фінансування реальних інвестицій

припадає на амортизаційні відрахування. Однак, практично у половини суб'єктів господарювання обсяги реального інвестування набагато менші за сформований амортизаційний фонд. Це свідчить про розрив між обсягами власних джерел вкладень в основні фонди і самими вкладеннями. До того ж, на цих підприємствах спостерігається значний рівень зношення основних фондів. Така ситуація свідчить про небажання здійснювати інвестиційну діяльність даними господарюючими суб'єктами як у сфері реальних, так і у сфері фінансових інвестицій, і може бути наслідком умисного доведення підприємств до банкрутства.

Таблиця 2
Частка амортизаційних відрахувань у обсягах реальних інвестицій підприємств харчової промисловості Вінницької області у 2005-2009 роках

№ з/п	Підприємство	Роки					Середнє значення
		2005	2006	2007	2008	2009	
1	ТОВ "Тульчинм'ясо"	10,30	37,67	28,80	24,17	79,73	36,14
2	ПАТ "Козятинський м'ясокомбінат"	627,98	24,05	12,70	8,18	12,04	136,99
3	ТОВ "Бріз-Т"	12,11	10,50	0,90	25,06	51,06	19,93
4	ВАТ "Вінніфрут"	14,78	34,03	10,57	68,77	106,07	46,84
5	ВАТ "Могилів-Подільський консервний завод"	36,61	28,03	66,54	33,75	47,69	42,52
6	ВАТ "Чернівецький олійно-жировий комбінат"	154,22	92,31	109,06	286,51	95,16	147,45
7	ВАТ "Вінницький олійно-жировий комбінат"	123,10	91,58	59,70	18,47	102,15	79,00
8	ВАТ "Літинський молочний завод"	30,78	194,13	94,55	149,80	45,45	102,94
9	ПАТ "Бершадьмолоко"	39,99	37,91	32,36	7,29	13,75	26,26
10	ТОВ "Зерносвіт"	12,32	3,22	40,42	86,65	21,16	32,75
11	ЗАТ "Вінниця-Млин"	18,41	20,40	19,46	156,21	24,75	47,85
12	ТОВ "Калинівський комбикормовий завод"	17,58	23,13	29,59	26,29	81,53	35,62
13	ВАТ "Ладижинхліб"	29,20	-	62,03	55,98	-	49,07
14	ВАТ "Тульчинський хлібокомбінат"	25,32	41,15	30,38	7,46	2053,33	431,53
15	ЗАТ "Турбів-цукор"	938,19	605,09	82,80	1388,39	5507,41	1704,38
16	ЗАТ "Торговий дім "Соколівський цукор"	8,84	77,39	20,63	15,97	-	30,71
17	ПАТ "Вінницька кондитерська фабрика"	23,51	18,63	14,52	29,87	31,61	23,63
18	ДП "Тростянецький спиртзавод"	130,74	54,32	1166,59	511,76	253,33	423,35
19	ЗАТ "Бершадський пивокомбінат"	91,67	25,25	7,27	61,36	400,00	117,11
20	ПАТ "МКЗМВ "Регіна""	32,74	7,89	260,34	121,23	132,28	110,90

Четверта стадія передінвестиційного етапу здійснення інвестицій у реальні активи включає підготовку детального техніко-економічного й фінансового обґрунтування обраних інвестиційних проектів. На цій стадії особливо важливим є точно визначити масштаби майбутніх проектів, тобто величину планованого випуску продукції чи кількісні параметри у сфері надання послуг. Не менш важливим завданням є часова визначеність всіх видів основних та допоміжних робіт, без яких інвестиційні проекти не можуть бути реалізовані. Загалом, підготовка усіх типів даних для прийняття кінцевого рішення складає основний зміст етапу остаточного формулювання проекту і детальної оцінки його техніко-економічної й фінансової прийнятності [3, с.52].

П'ята стадія передінвестиційного етапу реалізації реального інвестування передбачає об'єднання окремих проектів в єдину інвестиційну програму підприємств, адже господарючі суб'єкти одночасно можуть розробляти та здійснювати декілька інвестиційних проектів, що взаємодоповнюють один одного та реалізують основний напрямок розвитку конкретних суб'єктів господарювання. Процес формування програми реальних інвестицій підприємств має базуватися на наступних принципах [4, с.61]:

- врахування об'єктивних обмежень інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання;
- багатокритеріальність відбору проектів в інвестиційну програму;
- забезпечення зв'язку інвестиційної програми з виробничою і фінансовою програмою підприємств;
- забезпечення збалансованості інвестиційної програми за найважливішими параметрами.

Таким чином, розподіл передінвестиційного етапу на окремі складові має важливе значення для поглиблення аналізу і обґрунтованості розрахунків по інвестиційних проектах.

Кожна з цих складових доповнює усі інші і може розглядатися як гарантія надійності здійснення цих проектів.

Наступним етапом управління реальними інвестиціями підприємства є інвестиційний етап, на якому відбувається інвестування або здійснення проекту. На цьому етапі реалізуються конкретні дії, що потребують значних затрат та носять безповоротний характер. До них належать:

1) формування юридичної, фінансової та організаційної основи для реалізації інвестиційних проектів, що передбачає підготовку установчих документів, вибір організаційної структури управління, придбання необхідних технологій;

2) детальне проектування та контрактація, що включає підготовку території, остаточний вибір технології і обладнання для будівництва, підготовку необхідних креслень, трендерінг (оголошення торгів), оцінка пропозицій, а також переговори і контрафакція (підписання контрактів) між підприємствами та фінансуючи ми, консультуючими і архітектурними організаціями, постачальниками обладнання;

3) будівництво та/або придбання основних фондів, що передбачає придбання землі, будівельні роботи разом з установкою і монтажем обладнання у відповідності із графіком реалізації інвестиційного проекту;

4) виробничий маркетинг, що полягає у маркетингових приготуваннях для підготовки ринку до нової продукції і забезпечення критичного рівня поставок;

5) вибір і навчання персоналу;

6) введення основних фондів в експлуатацію.

В цілому експлуатаційний етап пов'язаний з безпосереднім здійсненням реальних інвестицій, тобто з проведенням фінансування інвестиційних проектів, підписанням контрактів і договорів підряду, будівництвом та придбанням основних фондів тощо. Крім того, на цьому етапі відбувається формування постійних активів підприємств.

Щодо підприємств харчової промисловості Вінницького регіону, то на протязі 2005-2009 років вони здійснювали реальні інвестиції в різних розмірах, що відображено у табл.3.

Як показують дані табл. 3, у 2005-2009 роках найбільші обсяги реальних інвестицій здійснювало ПАТ "Вінницька кондитерська фабрика" (в середньому – понад 100 млн. грн. на рік), при чому їх обсяги постійно зростають: темп приросту у 2009 році проти 2005 року становить 492,5%, а порівняно з 2008 роком – 41,9%. Найменші обсяги реального інвестування спостерігалися на ВАТ "Ладжинхліб" (в середньому – 175,5 тис. грн. на рік) та ДП "Тростянецький спиртзавод" (в середньому – 295,7 тис. грн. на рік). Значно позначилася на реалізації інвестицій у реальні активи світова фінансова криза, адже майже $\frac{3}{4}$ підприємств зменшили у 2009 році проти 2008 року обсяги реальних інвестицій.

Наступним етапом – найдовшим у часі періодом реалізації реальних інвестицій підприємств є експлуатаційний (виробничий) етап. В ході експлуатації інвестиційного проекту формуються заплановані результати, проводиться їх оцінка з позицій доцільності продовження або припинення проекту. Оскільки на початкових етапах неможливо врахувати всі деталі проекту, то при необхідності до нього можуть вноситися окремі зміни і уточнення, здійснюватися поточне регулювання окремих аспектів технологічного процесу з метою підвищення загальної ефективності проекту [5, с.121].

Важливою стадією експлуатаційного етапу є моніторинг інвестиційних проектів, що здійснюється на сонові статистичних даних, звітів та спеціальних досліджень на підприємствах. Проведення постійного моніторингу та складання результуючого звіту є необхідним в процесі реалізації реального інвестування, оскільки в кінцевому випадку досягається низка важливих цілей [6, с.113]:

– уникнення повторення помилок при реалізації наступних інвестиційних проектів;

– оптимізація витрат ресурсів підприємств під час реалізації наступних інвестиційних проектів;

– набуття досвіду та удосконалення алгоритму моніторингу реалізації інвестиційних проектів на підприємствах.

Контроль за ходом реалізації інвестиційних проектів є необхідною складовою операційного етапу здійснення реальних інвестицій підприємствами. Процес контролю складається з таких елементів: загальний контроль змін, що відбуваються в проекті загалом; ведення звітності за проектом; контроль змін змісту проекту реальних інвестицій; контроль за

зміною розкладу інвестиційного проекту; контроль витрат по роботах і бюджету інвестиційного проекту; контроль якості і його відповідність установленим стандартам і усунення причин порушення якості; контроль ризику в ході реалізації інвестиційного проекту [7, с.188].

Таблиця 3
Динаміка обсягів реальних інвестицій підприємств харчової промисловості
Вінницької області у 2005-2009 роках, тис. грн.

№ з/п	Підприємство	Роки					Темп приросту,%		Середнє значення
		2005	2006	2007	2008	2009	2009/05	2009/08	
1	ТОВ "Тулчинм'ясо"	25588,7	7899,3	11093	15215	4959	-80,6	-67,4	12951
2	ПАТ "Козятинський м'ясокомбінат"	155,8	4456,7	15865,2	15319	14523	9221,6	-5,2	10063,9
3	ТОВ "Бріз-Т"	295,7	505,7	6172,9	387	184,3	-37,7	-52,4	1509,12
4	ВАТ "Вінніфрут"	60134	24674,6	71561,2	17249,7	16446	-72,7	-4,7	38013,1
5	ВАТ "Могилів-Подільський консервний завод"	1709,6	2845,2	1652,3	4602	3619	111,7	-21,4	2885,6
6	ВАТ "Чернівецький олійно-жировий комбінат"	1561,4	2478,7	2050,7	2284	6928	343,7	203,3	3060,6
7	ВАТ "Вінницький олійно-жировий комбінат"	3121,8	4370	6890,8	41750	11429	266,1	-72,6	13512,3
8	ВАТ "Літинський молочний завод"	7969,4	1571,5	3134,8	1952	6141	-22,9	214,6	4153,7
9	ПАТ "Бершадьмолоко"	2562,1	3813,7	6772,2	7875	7455	191,0	-5,3	5695,6
10	ТОВ "Зерносвіт"	89,3	1950,2	704,4	487	3277,4	3570,1	573,0	1301,7
11	ЗАТ "Вінниця-Млин"	1423,7	1677,3	2774,8	523	3709	160,5	609,2	2021,6
12	ТОВ "Калинівський комбікормовий завод"	642,3	1082,2	1235	1469,6	549,5	-14,4	-62,6	995,7
13	ВАТ "Ладижинхліб"	377,7	0	266	234	0	-100,0	-100,0	175,5
14	ВАТ "Тулчинський хлібокомбінат"	1579,5	1173,4	1958,7	10015	30	-98,1	-99,7	2951,3
15	ЗАТ "Турбів-цукор"	218,9	431,9	3007,1	112	27	-87,7	-75,9	759,4
16	ЗАТ "Торговий дім "Соколівський цукор"	6515,2	1710,5	4395,6	16174	0	-100,0	-100,0	5759,1
17	ПАТ "Вінницька кондитерська фабрика"	36612,9	68375,8	152552,7	152870	216923	492,5	41,9	125466,9
18	ДП "Тростянецький спиртзавод"	275,9	1002,8	44	51	105	-61,9	105,9	295,7
19	ЗАТ "Бершадський пивокомбінат"	160,8	731,9	2928,4	968	148	-8,0	-84,7	987,4
20	ПАТ "МКЗМВ "Регіна""	605,9	9682,3	702,9	1432	1270	109,6	-11,3	2738,6

Оскільки в процесі операційного етапу реалізації реальних інвестицій формуються грошові потоки, необхідно проводити їх аналіз, що дозволяє оцінити економічну ефективність конкретних інвестиційних проектів.

У світовій та вітчизняній практиці реального інвестування виділяють різні методи оцінки ефективності реальних інвестицій, які, на нашу думку, можна згрупувати у наступні три групи:

1) неформалізовані показники:

– "негайність проекту", за яким відбираються інвестиційні проекти, що потребують негайної реалізації та їх неприйняття може призвести до небажаних фінансових або інших негативних наслідків;

– "вимушеність проекту", що використовується при необхідності здійснення реальних інвестицій через втручання держави у діяльність підприємств;

2) статистичні показники:

– строк окупності, який відображає мінімальний часовий проміжок, за межами якого інтегральний ефект від реалізації інвестиційного проекту стає позитивним і в подальшому не стає негативним;

– бухгалтерська норма прибутку, що характеризує річну рентабельність всього інвестованого капіталу;

3) динамічні показники:

– дисконтований період окупності, що характеризує період часу, на протязі якого початкові вкладення та інші витрати, пов'язані з інвестиційним проектом, покриваються сумарними результатами його здійснення;

– чистий дисконтований дохід, що відображає суму фінансових потоків, що генеруються інвестиційним проектом за весь розрахунковий період;

– дисконтований індекс доходності, що є формальним способом вираження співвідношення доходів та витрат інвестиційного проекту;

– внутрішня норма доходності, що характеризує граничний рівень окупності (доходності) інвестицій у реальні активи.

Останній ліквідаційний етап управління реальними інвестиціями підприємств пов'язаний із закінченням інвестиційних проектів, коли в результаті їх реалізації досягнуто поставлених цілей або ж проект вичерпав закладені в ньому можливості.

Ліквідаційний етап пов'язаний з вирішенням наступних задач [8, с.56]:

– ліквідуються можливі негативні наслідки інвестиційного проекту, реалізація якого завершується або припиняється;

– вивільняються оборотні кошти і переорієнтовуються виробничі потужності;

– оцінюється та аналізується відповідність поставлених і досягнутих цілей.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, дослідивши механізм управління реальними інвестиціями на мікрорівні, ми дійшли висновку, що для покращення управління та поживлення інвестування суб'єкта господарювання у реальні активи необхідно, насамперед, забезпечити сприятливі умови для здійснення інвестиційної діяльності на макрорівні. Вважаємо, що для збільшення обсягів реального інвестування на вітчизняних харчових підприємствах, державі слід запроваджувати різноманітні результативні заходи, що сформулюють позитивні умови для здійснення інвестиційної діяльності, а саме:

– створення пільгових умов щодо оподаткування прибутку підприємств, які значну частину цього прибутку спрямовують на технічне переоснащення виробництва, модернізацію устаткування і запровадження новітніх технологій та інновацій;

– орієнтація грошово-кредитної системи на потреби галузей економіки, особливо стратегічних та пріоритетних, а також на розвиток регіонів у фінансовому забезпеченні пріоритетних інвестиційних проектів;

– створення сприятливих умов для прискорення залучення іноземних інвестицій тощо.

Запропоновані заходи дозволять підвищити інвестиційну активність промислових підприємств, що призведе до поживлення інвестиційної діяльності у сфері реальних інвестицій та до необхідності здійснення ефективного управління нею на основі методичних засад, викладених у вище проведеному дослідженні.

Бібліографічний список

1. Балдин К. В. Инвестиции: Системный анализ и управление / К. В. Балдин, О. Ф. Быстров, И. К. Передеря. – М. : Издательско-торговая корпорация “Дашков и К^о”, 2009. – 286 с.

2. Ибрагимов С. Т. Особенности и структура источников финансирования инвестиций в основной капитал промышленности Республики Казахстан / С. Т. Ибрагимов // Инвестиции и инновации в России: проблемы в начале XXI века (макроэкономические, социальные, институциональные и методологические). Сборник статей. – М. : Институт экономики РАН, 2001. – С. 304-313.

3. Маховикова Г. А. Инвестиционный процесс на предприятии / Г. А. Маховикова, В. Е. Кантор. – СПб. : Питер, 2000. – 176 с: ил. – (Серия “Ключевые вопросы”).

4. Язлюк Б. Формування оптимального інвестиційно-інноваційного портфеля / Б. Язлюк // Наукові записки. – 2006. – Вип. 16. – С.61-64.

5. Вострокнутова А. И. Инвестиции : учебное пособие / А. И. Вострокнутова, И. А. Друзь. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2007. – 150 с.

6. Мошенець Р. О. Моніторинг реалізації інвестиційного проекту машинобудівного підприємства на постприватизаційному етапі / Р. О. Мошенець // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. – 2009. – №24. – С. 112-115.

7. Куровська О. А. Внутрішній економічний контроль реальних інвестицій / О. А. Куровська // Проблеми економіки та управління: Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2008. – №628. – С. 186-192.

8. Бочаров В. В. Інвестиції : Учебник для вузов / В.В. Бочаров. – СПб. : Питер, 2008. – 176 с: ил. – (Серия "Завтра экзамен").

Анотація

У статті визначено методичні підходи до управління реальними інвестиціями промислових підприємств в сучасних умовах господарювання. Досліджено особливості та проблеми інвестиційного менеджменту у сфері реальних інвестицій на підприємствах харчової промисловості Вінницької області.

Ключові слова: реальні інвестиції підприємств, капітальні інвестиції підприємств, управління реальними інвестиціями підприємств.

Аннотация

В статье определены методические подходы к управлению реальными инвестициями промышленных предприятий в современных условиях хозяйствования. Исследованы особенности и проблемы инвестиционного менеджмента в сфере реальных инвестиций на предприятиях пищевой промышленности Винницкой области.

Ключевые слова: реальные инвестиции предприятий, капитальные инвестиции предприятий, управления реальными инвестициями предприятий.

Annotation

In this article outlines methodological approaches to the management of industrial real investments in modern conditions. The features and problems of investment management in real investment in the business food industry of Vinnytsia region is investigated.

Key words: Real investment of an enterprise, capital investment of an enterprise, real investment management of an enterprise.

УДК 631.164.23

Іванович І.Ю.,
аспірант

Хмельницький національний університет

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Постановка проблеми. Ефективний розвиток сільського господарства в умовах розвитку ринкових відносин в Україні неможливий без активізації інвестиційної діяльності, нарощення обсягу капіталовкладень, використання найефективніших джерел фінансування.

Інвестиції в агропромисловий комплекс (АПК) України в умовах обмеженості внутрішніх ресурсів є найбільш привабливим джерелом матеріально-технічного та фінансового забезпечення. Однак їх обсяг та рівень ефективності залишаються вкрай недостатніми через наявність цілої низки чинників: нестабільність політичної ситуації і законодавчої бази, низька інвестиційна привабливість українського агропромислового комплексу для іноземних інвесторів та ін.